

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **P. T.**, zast. JUDr. Ottou Mrňavým, advokátem se sídlem v Praze, Tachovského nám. 649/3, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 10. 2004, č. j. 10 Az 28/2004 – 23,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Zástupci žalobkyně JUDr. Ottovi Mrňavému **se p ř i z n á v á** odměna ve výši 2000 Kč, náhrada nákladů ve výši 150 Kč, celkem 2150 Kč, které mu budou vyplaceny do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 27. 10. 2004 č. j. 10 Az 28/2004-23, zamítl Městský soud v Praze žalobu žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ČR ze dne 26. 4. 2004, č. j. OAM-6449/VL-19-P17-2003, kterým žalovaný žalobkyni neudělil azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona zák. č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, v platném znění (dále jen „zákon o azylu“) a dále

vyslovil, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost.

V kasační stížnosti, podané proti rozsudku krajského soudu stěžovatelka uvedla, že důvodem podání kasační stížnosti jsou zákonné důvody specifikované v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Namítala, že městský soud posoudil uvedenou kauzu v rozporu s platným právním řádem, a dále uvedla, že shledává vážná pochybení všech dosavadních orgánů v řízení o udělení azylu a v projednání soudu, kdy soud dle názoru stěžovatelky projednal předmětnou věc v rozporu se zákonem o azylu. Současně požádala o ustanovení právního zástupce a o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti. Má reálnou obavu vrátit se na Ukrajinu, kde jí hrozí vážné nebezpečí z politických důvodů.

Městský soud ustanovil stěžovatelce právního zástupce, který kasační stížnost dne 29. 3. 2005 doplnil. Stěžovatelka upřesnila, že kasační stížnost napadá z důvodu nesprávného právního posouzení naplnění podmínek pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Jak již uvedla ve správním řízení, požádala o prošetření úmrtí svého manžela -horníka, který zahynul při důlním neštěstí, načež byl na ni činěn nátlak, aby žádost o prošetření vzala zpět, což stěžovatelka neučinila a následně byla fyzicky napadena dvěma neznámými muži, kteří ji způsobili vážná zranění, takže musela být po dobu dvou týdnů hospitalizována. Domnívá se tedy, že tyto skutečnosti lze brát jako důvody uvedené v ustanovení §12 písm. b) zákona o azylu, neboť cítí odůvodněný strach z pronásledování proto, že patří k určité sociální skupině. Stěžovatelka je přesvědčena, že splňuje taktéž podmínky pro existenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu.

Žalovaný se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může

přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 10. 12. 2003 na základě žádosti, v níž stěžovatelka uvedla, že její manžel zahynul v době v lednu 2003. Snažila se vyšetřit příčinu smrti manžela. Koncem roku 2003 napsala stížnost na vedení šachty, neboť se jí nedostalo žádné odpovědi. V říjnu 2003 ji navštívili neznámí lidé a fyzicky ji napadli. Následně byla ambulantně léčena po dva týdny. Záležitost policii neoznámila a z vlasti vycestovala. V průběhu pohovoru konané za účasti tlumočnicka z ruského jazyka stěžovatelka výše uvedené důvody odchodu z vlasti potvrdila a doplnila, že v ČR pobývala od roku 2001 do roku 2003. Když se vrátila na Ukrajinu, dozvěděla se o smrti manžela a žádala prošetření příčin jeho úmrtí. Poté, co byla napadena, z Ukrajiny vycestovala. V případě návratu do vlasti se obává představitelů šachty. Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 26. 4. 2004 rozhodnutí, kterým stěžovatelce neudělil azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a současně vyslovil, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona. V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaný uvedl, že důvodem pro podání žádosti o azyl byla obava stěžovatelky před představiteli šachty, kde zahynul její manžel a tento důvod nelze podřadit pod důvody stanovené pro udělení azylu.

Stěžovatelka rozhodnutí žalovaného napadla žalobou. Městský soud v Praze žalobu zamítl kasační stížností napadeným rozsudkem. Krajský soud neshledal pochybení v rozhodnutí žalovaného, když dospěl ke stejnému závěru jako žalovaný, a to, že stěžovatelka nesplňuje podmínky pro udělení azylu.

Výše uvedený rozsudek napadla stěžovatelka včas kasační stížností.

Stěžovatelka uplatňuje kasační důvod zakotvený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když namítá nesprávné právní posouzení podmínek pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Domnívá, že její problémy s prošetřením smrti manžela a s tím související napadení ze strany neznámých lidí jsou dostatečným důvodem pro udělení azylu dle výše citovaného ustanovení.

K tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. konstatuje Nejvyšší správní soud, že tato spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

S názorem stěžovatelky se Nejvyšší správní soud neztotožňuje. Při posuzování předmětné námítky Nejvyšší správní soud vycházel z níže uvedených ustanovení.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Pronásledováním ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu je třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě,

jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Z předloženého spisového materiálu je zřejmé, že stěžovatelka v průběhu správního řízení neuvedla žádné skutečnosti, které by byly podřaditelné pod důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka ve správním řízení netvrdila, že je v zemi svého původu pronásledována za uplatňování politických práv a svobod nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti či příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Bezprostředním důvodem žádosti o azyl byly v daném případě problémy se soukromými osobami mimo státní struktury vzniklé v souvislosti s žádostí o prošetření smrti manžela, který zahynul v dole. Žalovaný posoudil situaci stěžovatelky tak, že nesplňuje podmínky pro udělení azylu a s tímto hodnocením se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje. V případě stěžovatelky nelze hovořit ani o pronásledování, které by bylo podporováno státem. Stěžovatelka se se svými problémy a s žádostí o pomoc neobrátila na příslušné orgány. V takovém případě nelze učinit závěr, že takovéto jednání je prováděno, podporováno či trpěno úřady v domovském státě nebo že tento stát není schopen zajistit ochranu před takovým jednáním. K tomu, aby mohl být učiněn takový závěr, je nutné, aby stěžovatelka využila všech prostředků, které právní řád v její vlasti k ochraně práv a svobod jednotlivce poskytuje. Těchto prostředků stěžovatelka nevyužila. Tvzení stěžovatelky o tom, že je pronásledována, protože patří k určité sociální skupině, aniž by konkretizovala, jakou skupinu má na mysli, není způsobilé bližšího přezkoumání a jeví se v daném případě účelovým.

Lze tedy uzavřít, že důvody tvrzené stěžovatelkou ve správním řízení nejsou z hlediska aplikace azylového zákona právně relevantními.

Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že odůvodněná obava z pronásledování ve smyslu ust. § 2 odst. 6 cit. zákona je důvodem pro udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) cit. zákona pouze tehdy, když se toto pronásledování uskutečňuje z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů. Žádná taková okolnost však v průběhu správního řízení nebyla stěžovatelkou ani tvrzena.

Pokud jde o námitku stěžovatelky týkající se překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, tak ani s ní nelze souhlasit. Krajský soud přezkoumal rozhodnutí žalovaného v části týkající se posouzení naplnění podmínek pro existenci překážek vycestování a dospěl k závěru, že žalovaný postupoval v souladu se zákonem, když existenci překážek vycestování v případě stěžovatelky neshledal. Žalovaný nepochybil, pokud v napadeném rozhodnutí vycházejí z ustanovení § 91 zákona o azylu a dále z informací získaných ve správním řízení dospěl k závěru, že v případě stěžovatelky nevyplynuly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu. Stěžovatelka v případě návratu do vlasti není ohrožena na životě nebo svobodě z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení a nehrozí jí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu. Překážku vycestování náležitě žalovaný posoudil ve svém rozhodnutí a s jeho závěry se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje.

Nejvyšší správní soud tak neshledal naplnění kasačního důvodu dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

V kasační stížnosti označila stěžovatelka taktéž jako důvody své stížnosti „důvody specifikované v § 103 odst. 1 písm. b) až d)“ zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Tyto kasační důvody však stěžovatelka nijak nekonkretizovala. Bez bližší specifikace nejsou tyto kasační důvody způsobilé kasačnímu přezkoumání a to z níže uvedených důvodů.

Kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, nebo osoba zúčastněná na řízení domáhá zrušení soudního rozhodnutí. Jednou ze zvláštních náležitostí kasační stížnosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.) je i označení důvodů, pro něž stěžovatel napadá rozhodnutí krajského soudu – tzv. stížních bodů. Stížní bod musí zpravidla zahrnovat jak skutkové, tak právní důvody, pro něž stěžovatel považuje rozhodnutí soudu za nezákonné. Důvody uvedené v § 103 odst. 1 s. ř. s. jsou však jen obecně vymezenými kategoriemi, které musí stěžovatel v kasační stížnosti naplnit konkrétním a jedinečným obsahem, tedy vyličit, k jakým konkrétním vadám došlo podle jeho názoru v řízení před správním orgánem či před soudem, jakými blíže určenými vadami trpí podle něj rozhodnutí soudu, v čem přesně spatřuje stěžovatel nesprávné posouzení právní otázky soudem apod. Důvody uvedenými v kasační stížnosti je pak Nejvyšší správní soud vázán (§ 109 odst. 3 s. ř. s.). Nepostačí, jestliže stěžovatelka v kasační stížnosti pouze odcituje některé z písmen § 103 odst. 1 s. ř. s., ale nekonkretizuje vady v řízení, jichž se žalovaný či soud podle stěžovatelky dopustili.

V daném případě stěžovatelka označila jako důvody pro podání kasační stížnosti § 103 odst. 1 písm. b) až d) s. ř. s. a obecně konstatovala, že krajský soud posoudil uvedenou kauzu v rozporu s platným právním řádem a se zákonem o azylu, a že lze shledat vážná pochybení všech orgánů v řízení o udělení azylu. Taková tvrzení bez uvedení konkrétních skutečností, tedy jakých vad řízení, které mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé se soud dopustil, v čem případně spočívala zmatečnost řízení před soudem, nebo jakých vad řízení se dopustil žalovaný, je však stíženo nemožností jejich přezkoumání kasačním soudem. Jde o námitky jen formální, bez věcného obsahu. Obecně namítané vady nemůže ani Nejvyšší správní soud namísto stěžovatelky sám aktivně vyhledávat, protože vymezení rozsahu kasační stížnosti a specifikace jejích důvodů leží na stěžovateli v důsledku dispoziční zásady, která ovládá i řízení o kasační stížnosti.

Nad rámec potřebného odůvodnění je Nejvyšší správní soud nucen zdůraznit, že poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že městský soud se nedopustil nesprávného právního posouzení ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatelka neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

Stěžovatelce ustanovil krajský soud pro řízení o kasační stížnosti zástupce advokáta podle ust. § 35 odst. 7 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení v tomto případě odměnu za zastupování a hotové výdaje platí stát. Při určování výše odměny a náhrady hotových výdajů advokátovi vycházel Nejvyšší správní soud z vyhlášky č. 177/1996 Sb. Dospěl k závěru, že zástupci stěžovatelky náleží odměna podle ust. § 11 odst. 1 písm. b) a d) této vyhlášky, tedy za dva úkony právní služby po 1000 Kč (§ 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky a § 7 této vyhlášky). Dále mu náleží náhrada hotových výdajů za dva úkony ve výši po 75 Kč (§ 13 odst. 1, 3 cit. vyhlášky). Celkem tak zástupci stěžovatelky náleží odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 2150 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. prosince 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu